

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZEGED, BOLDOGASSZONY-SUGÁRUT 4. SZÁM
A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonja: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egész évre 144.— K negyedévre 36.— K
félévre 72.— K egy hónapra 12.— K
Egyes szám ára 60 fillér

Nyomda:
SZEGED, PETŐFI SÁNDOR-SUGÁRUT 1. SZÁM
A nyomda telefonja: 16-34.

Szeged, 1920.

IX. évfolyam 17. szám.

Csütörtök, január 22.

A gyász, amely fölemel . . .

Főnséges zomtora a magyar gyásznak volt a tegnapi nap: fekete szerdája a nemzetnek, méltóságosan komoly és tragikusan egyszerű, ahogy illik egy nagy néphez, amelynek bánata immár sok százados, dicsősége több, mint ezeréves. Ebben a magyar gyászban benne orgonál Mohi, Mohács, Majtény és Világos tulvilági hangon fölzendülő, a csillagok magasától a poklok mélységeig zengő keserve, ebben a magyar gyászban benne muzsikál Cinka Panna kuruc bujdosásba induló tárogatója, Berzsenyi utolsó itéletes trombitaharsogása, Kölcsey aranyhárfa himnusza, Vörösmarty százharminczongorója, Petőfi világgá zendülő lantszava, Ady Endre magányos fáját sirató bánata, ebben a magyar gyászban a magyar sors üstdobja dübörög, a magyar végzet zsoltára bűg.

De még valami van ebben a nagy magyar gyászban: minden fájdalomon felül büszkeség, minden keserűsége túl öntudat, minden fekete komorságon túl egy új hajnal bíboros ígérete.

És ennek a gyásznak az adja meg a valódi színét és pompáját, hogy a sötét köntös alatt a piros szív azt dobogja: az nem lehet, hogy annyi szív hiába onta vért! És az élet akarata, a föltámadás biztos reménye, a jövőndő indulója van ebben a mi gyászunkban.

A fekete lobogókat friss reménység és bátor bizalom szele lengeti. A fekete gyász fátyla egy új ezeréves ösvényére világol. Megrendítően nagyszerű gyászünnep volt ez a tegnapi, de egyuttal fölemelően önérzetes és vigasztaló.

Szeged és az ország népe összeforrt, eggyé lett a közös gyászban, az osztatlan fájdalomban, de összeforrt és eggyé lett a közös reménységben és az osztatlan hitben is, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz, fiainak naggyá tevő egy akaratából.

És mindenkinek éreznie kellett ezen a januárvégi ünnepen, hogy a közelből és távolból sóhajok szállanak, hogy a felhők üzenetet hoznak, az erőszakkal elszakított haza fiai hazagondolnak, hazavágyanak, lélekből ott vannak a nagy ravatal körül, amelybe egy élő akar belegyűrti egy papirosítélet, amely, ha valóra válnék, a legnagyobb Justizmordja lenne e kerek világnak.

Igen, a tegnapi gyászünnep orgonáiban, mint *vox humana hungarica*, ott bűgött, zokogott és esdekelte Pozsonytól Csáktornyáig a magyar Straszburgok sok szólama, a harangok kongásában mintha ott zengett volna a pozsonyi koronázó templom, a kassai kurucringató dóm, a váradi szent László templomának, az erdélyi székegy, a fatornyos tót falvak templomainak nosztalgias harangszava mind, mind.

Ero és szépség volt ebben a gyászban és akik nem tudták vagy nem akarták egymást megérteni a pártok tusáinak disztelen és dicstelen lármájában, ime, egy napon, az egy és oszthatatlan Magyarország szentséges fájdalma napján megláthaták egymás szemében a drága könny boglárát, amely egymásra utalja őket, mindnyájunkat, szegény, szenvedő és bizó, maradék magyarokat.

A gyászoló Szeged.

Kedden este kisírtta magát az ég, sűrűn szitáló könnyekkel verdeste a gyászbaborult város feketelobogós, bús utait. Halalos csendben vonult el fölöttünk a kesergő éj és szerdán reggel melengelő sugárral aranyozta meg a kelő nap a komor palotákat. Napsugárra ebredtünk és lelkünk belesírt a tavaszi napba, mely a magyar földre borult és a lenge szél, amely lagyan futja meg a zászlórudak fekete üstökei, halk, szomorú indulót zenélt a fülünkbe. Szeged népe földreszegzett szemekkel, magyar bánat keresztjét hordozva vállain megindult az Isten háza felé, hogy a magyarság nagy elhagyottságában, siralmas árvaságában töle könyörögjön segítséget. Csend volt szerdán, gyász. Az utcákon a fájdalom fuvarlata vonult végig. A

zárt boltok némán meredtek a csendbe. A műhelyek kalapácsai földredobva heverték s a hivatalok aktái fölött nem pergett a toll. Szó nélkül, a belső érzés, a mindent fölelő gyász sugallatára megszűnt szerdán minden munka s a kedden még forrongó és lázadó hangulatot mélységes nyugalom váltotta fel. A kirakatok előterében széles fekete drapériák, gyászhuzallal bevont nemzetiszínű szallagok, az új határok kirajzolásával eltorzított térképek, Bánátnak, Bácskának, Erdélynek, a Felvidéknek és Nyugatmagyarországnak: áldozó babérkoszorúk hirdették a gyász ünnepét.

S oly méltóságosan megható volt a gyász, mintha egy ezredév minden csapását most siratta volna meg a város. De fölszáradt min-

den könny a déli napsugárban! A siralmak erdejében bujdosó lelkek fölengedtek, fölmelegedtek a lelkesítő szavak tiltakozó szavaitól s a nagy ünnep déli harangszava mellett fölvetett fejjel vonult a szegedi magyarság haza, hogy elringassa magát a reménységek álmában, amely, adja a Gondviselés, hogy szép virradásra vezessen!

Gyásztisztisztelet a rókus templomban.

Csak tíz órakor kezdődött a hivatalos gyásztisztisztelet a rókus templomban, de már kilenc órakor alig fért egy lélek a templom tágas hajóiba. Népes csoportok, zárt sorokban felvonuló egyletek, katonai alakulatok tódultak a plébánia felé. A Kossuth Lajos-sugárutba torkolló utcák valósággal öntöttek az embereket és mire a torony órája tízet ütött, az egyház előtti tereget teljesen ellepte a tömeg. A zsúfolt istenházában és sűrűn népesített térségen tízezer tisztviselő, munkás, gazda, katona, iparos és kereskedő gyászolta a megcsontított Magyarországot . . .

Feszes hajduk mögött egyszerre érkezett a templom elé dr. Kálemen Béla kerületi kormánybiztos, dr. Vasek Ernő kormánybiztos-főispán, dr. Somogyi Szilveszter polgármester és a város tanácsa, a rendőrség részéről dr. Szalay József kerületi főkapitány és dr. Botka Sándor főkapitány. A helyőrséget a távollevő kerületi parancsnok helyett Matuskovich Imre alezredes és Böckl Antal őrnagy képviselte. Testületileg vettek részt a gyászünnepségen a kereskedelmi és iparkamara, az ipartestület, a városi tisztviselők egyesülete, az üzietvezetőség, a leszámoló hivatal, pénzügyigazgatóság, az állami és városi tantestület és a különböző egyesületek és intézmények.

Pontban tíz órakor megkezdődött az ünnepi gyásztisztisztelet, melyet Várhelyi József belvárosi plébános celebrált. A katonazenekar és a női vegyeskar Fichtner Sándor karnagy vezetésével Grieg: Peer Gyntjének második tételét adta elő művészi átértéssel, majd Krámer Tamás káplán mondotta el szívreható ünnepi beszédét. Magyarország mai helyzetét Krisztus keresztrefeszítéséhez hasonlította. Krisztus is háromszor rogyott össze a keresztt alatt és meghalt, de harmadnap mégis feltámadott. Magyarország is fel fog támadni, mert „a leányzó nem halt meg, csak alszik”. Amikor beszédében elsorolta, hogy mi mindent szaktítottak le Magyarországot testéről, hangos sírás töltötte be a templomot és ami Isten házában még soha sem történt, a lendületes szónoklat hatása alatt többen közbekiáltottak:

— Nem engedjük! Sohasem engedjük!

Az istentisztelet végén a zenekar eljátszotta és a közönség meghatott, megrendült szívvel énekelte a nemzet szent imáját, a Himnusz, amivel a fölemelő istentisztelet véget ért.